

NARVA TÄISKASVANUTE KOOLI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA 2024

Kehtestatud 02.09.2024. direktori käskirjaga nr 1-2/1

NARVA TÄISKASVANUTE KOOL

NARVA 2024

SISUKORD

ÜLDSÄTTED.....	4
1. KOOLI ÕPPEKAVA ALUSEKS OLEVAD VÄÄRTUSED JA KOOLI ERIPÄRA	5
2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	5
3. VALDKONNASISESED JA –ÜLESED LÕIMINGUVÕIMALUSED	6
4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED	7
4.1 Õpilastes kujundatavad üldpädevused.....	8
4.2 Pädevused kooliastmeti.....	9
4.3 Üldpädevuste kujundamine	10
4.4 Rõhuasetused koolitöötajate tegevustes, mis on suunatud üldpädevuste kujundamisele	10
5. ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED	12
6. ÕPPEKORRALDUS KOOLIS (SH ÕPPE KORRALDAMISE VIISID)	13
6.1. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti ning vaba tunnimahu kasutamine.....	14
6.1.1 Tunnijaotusplaan eesti õppekeele klasside jaoks	14
6.1.2. Tunnijaotusplaan eesti keelest erineva õppekeele klasside jaoks	15
6.1.4. Tunnijaotusplaan põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppivatele õpilastele.....	15
6.2. Õppe korraldamise viisid	16
6.3. Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides	16
6.2. Õppe korraldamise viisid.....	16
6.3. Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides.....	16
6.4. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused.....	16
6.5. Valikainete ja võõrkeelte valik	16
6.6. Eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti	17
7. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA.....	17
8. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED (SH ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED, ÕPPEKÄIGUD JA MUU TAOLINE)	18
9. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD.....	18
9.1. Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks.....	18
9.2. Liikluskasvatuse teemad.....	19
10. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD	19
11. HINDAMISE KORRALDUS.....	21
11.1 Õpilase hindamine	21
11.2 Kujundav hindamine	21

11.3. Tulemuse hindamine hindega „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine	22
11.4. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord.....	22
11.5. Eriolukorrast tingitud erisused hindamisel, loovtöö ja koolieksami sooritamisel ning põhikooli lõpetamisel.....	23
11.6. Hinnete vaidlustamise kord	23
11.7. Kokkuvõtva hindamise sagedus	23
11,8. Kasutatav hindedüsteem	23
11.9. Põhikooli õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmise kord.....	24
12. TÄIENDAVALLE ÕPPETÖÖLE JÄTMISE, JÄRGMISSE KLASSI ÜLEVIIMISE NING KLASSIKURSUST KORDAMA JÄTMISE TÄPSUSTATUD TINGIMUSED JA KORD	24
13. PÕHIKOOLI LÕPETAMISE KORRALDUS.....	25
14. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE KORRALDUS NING ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD.....	26
14.1. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.....	27
14.2. Andeka õpilase juhendamine ja tema oskuste arendamine konkurssideks ja olümpiaadideks valmistumisel.....	27
15. KARJÄÄRIÕPPE, KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE	27
16. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS	28
17. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	29
17.1. Õpetajate koostöö	29
17.2. Töö planeerimise põhimõtted	29
17.3. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted distantsõppe korral	30
18. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED	30
19. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	30
19.1 Kooli õppekava muutmise algatamine	30
19.2 Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine	31
19.3 Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele arvamuse andmiseks	31
19.4 Kooli õppekava kehtestamine.....	31
19.5 Kooli õppekava avalikustamine.....	31
LISA KOOLIAINEKAVAD	31
RAKENDUSSÄTTED	31

Muudatused o n kooskõlastatud:

Õppenõukoguga 30.08.2024 (protokoll nr 19)

Hoolekoguga 28.08.2024 (protokoll nr 4)

NARVA TÄISKASVANUTE KOOLI ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

1. Narva Täiskasvanute Kooli põhikooli (edaspidi „Põhikooli“) õppekava on kehtestatud „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lg 2 alusel ning koosneb õppekava üldosast ja ainevaldkonna kavadest. Ainevaldkonna kavas kirjeldatakse ainevaldkonna rakendamise üldalused ja ainevaldkonna kohustuslike õppeainete ainekavad. Põhikooli õppeainete ainekavades, mis on koondatud ainevaldkonniti ja esitatud klassiti, on esitatud õppesisu kirjeldused ja õpitulemused, mis toetavad kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamist ning valdkonnapädevuste kujunemist.
2. Kooli õppekava on koolis õpingute (õppe- ja kasvatustegevuse) alusdokument, mis on koostatud riiklike õppekavade alusel tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ §17lõikest 1, Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 2 „Põhikooli riikliku õppekava“ §24 lõikest 1, milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames ning milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.
3. Kooli õppekava on väljundipõhine õppekava, milles kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, s.o. suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või –valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus kultuurikandjana. Üldpädevused on kirjeldatud Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr1 „Põhikooli riikliku õppekava“ §4 lõikes 4. Üldpädevusedon valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.
4. Õppeprotsessi kirjeldamine toimub õpetaja töökava tasandil. Õppeprotsessi kirjeldamiseljärgivad õpetajad konstruktiivse sidususe põhimõtet, mille kohaselt kavandatud õpitulemused, õppemetoodika ja sisuteemad sobituvad omavahel ning lähtuvad õpilaste võimetest.
5. Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste/pädevuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilastel lastakse demonstreerida õpitulemuste/pädevuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuste väljundist ja antakse soorituste kohta tagasisidet, tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuste/pädevuste omandamist. Kooli õppekavas esitatud õppesisule pühendatakse arvestatav hulk aega, lähenedes õppesisule mitmekesiselt nii, et õpilased õpivad õpitut kasutama erinevates situatsioonides.
6. Väljundipõhise õppe õpikäsitus vastab konstruktivistlikule arusaamisele õppimisest kui elukestvast protsessist, mille alusel õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine nii, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused/pädevused.
7. Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab koolidirektor.

1. KOOLI ÕPPEKAVA ALUSEKS OLEVAD VÄÄRTUSED JA KOOLI ERIPÄRA

Väärtused

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava §2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Eripära

Narva Täiskasvanute Kool on unikaalne kool, mis võimaldab põhi- ja keskkooli omandamist inimestele, kes erinevatel põhjustel on katkestanud oma õpinguteed, pakkudes paindlikke õpivõimalusi nii klassiõppes (tava- ja digiõpe) kui ka õppes, mille maht ja kestus lepatakse kokku iga õppijaga individuaalselt (eksternõpe, üksikainete õpe).

2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Kooli lõpetanud õpilane on omandanud riiklikus õppekavas kirjeldatud pädevused

Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on õpilastes põhikooli riiklikus õppekavas esitatud üldpädevuste, kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine. Lihtsusatud õppe korral on aineüleseks eesmärgiks põhikooli lihtsusatud riiklikus õppekavas esitatud üldpädevuste ja arenguperioodidel taotletavate pädevuste kujunemine. Pädevuste kujundamisel on arvestatud sätetega, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“.

Kooli lõpetanud õpilane on saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

Põhikooli lõpetanu õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonna-alaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut

Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks ja mitmekülseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Põhikooli õpilastele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine. Koolis on loodud põhikooli õpilastele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab õpilaste õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Õpetuses ja kasvatuses pööratakse erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt „Põhikooli riikliku õppekava“ §3 lõikest 7 seisab Eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest.

3. VALDKONNASISESED JA –ÜLESED LÕIMINGUVÕIMALUSED

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.

1) Valdkonnasisesed ja õppeainete lõimingu võimalused teiste ainevaldkondadega on kirjeldatud riikliku õppekava ning kooli õppekava ainevaldkonna kavades. Õpetaja arvestab nende võimalustega õppetöö planeerimisel ja läbiviimisel.

Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostatakse eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetades need reaalse elu konteksti ning aidates õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

2) Kooli lõimingu eesmärgiks on pakkuda õpilastele motiveeritud õppimist, seostada teadmisi õpilasest ja tema huvidest lähtuvalt ning soodustada sellega õpilase aktiivsust.

3) Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Õpetaja on lõimingu viiside valikul vaba ning lõiming kajastub õpetaja töökavas.

4) Lõimingu kaudu püüdleb kool selles suunas, et teadmisi õpitakse kriitiliselt ja läbimõeldult ning seokse reaalse eluga. Lõimingu kaudu muutub õppimine tähenduslikumaks ja tulemuslikumaks. Seda soodustavad suhtlemine ja arutelud. Kui õppetegevus on õpetajal kavandatud õpilasekesksena, arvestades õpilase iseärasusi, eelnevaid teadmisi ja kogemusi ning õpilasele antakse valikuvõimalusi ning pühendatakse aega arutelule, siis on ka lõimingu kasutamise eesmärk saavutatud.

5) Lõimingu planeerimine gümnaasiumiastmes teostub kooli õppekava arendamise käigus, samuti õppe- ja kasvatustöö planeerimisel.

6) Valdkonnasisene ja ülene õppe lõimimine saavutatakse mitmel erineval moel:

- ainetevahelised seosed - erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa ja õppesisu elementide seoste järgimisel;
- ajaline kooskõla - kaht iseseisvat õppeainet seostatakse ajaliselt; ühes aines õpitu toetab teises õppeaines õpitavat;
- õppeainete kombineerimine- luuakse seoseid kahe või enama õppeaine vahel ja sees;
- õppeainete lõimimine koolisiseste projektide abil;
- läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste abil;
- teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming - erinevate õppeainete ja läbivate teemade lõiming, ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil;
- interdistsiplinaarne valdkonnasisene lõiming;
- interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust:

- täpsustades pädevusi;
- seades õppe-eesmärke;
- määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

7) Õppe lõimingu taotlevad tunnivälised ja ülekooolilised projektid kavandatakse pedagoogide poolt koostöös iga õppeaasta alguses. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning üldtööplaanist tulenevalt arvestab õpetaja nendega oma tööd planeerides. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õpimeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õpetuse terviklikkuse saavutamise kaudu püüeldakse selles suunas, et toetada parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

8) Lõimingul on oluline roll õppimise fragmenteerituse vähendamises, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi konstrueerida tähenduslikkuse kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostöös teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse, mille nad ise leidsid. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks enastjuhtivateks õppijateks,

kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

9) Lõiming on tegevus, mis eeldab

- õpilaskeskset õppetegevust;
- õpilase aktiivsust ja motiveeritust;
- päheõppimise vähendamist;
- leidmist, lahendamist ja lahenduste põhjendamist;
- kriitilist ja läbi mõeldud teadmiste õppimist;
- õppimise seostamist reaalse eluga;
- tähenduslikumat ja tulemuslikumat õppimist;
- arutelusid ja suhtlemist;
- tänapäevaseid õpetamismeetodeid;
- uurimusliku õppe ja probleemõppe kasutamist: vaatlus, hüpotees, katse, analüüs;
- õppematerjali süstematiseeringut;
- teadmiste omandamist kogemuste põhjal ja seostatuna.

10) Lõimingu puhul on oluline lõimingutsentri määratlemine. Lõimingutsentrit kasutatakse millegi saavutamiseks. Lõimingutsenter on midagi, mille ümber õppetegevus kavandatakse. Lõimingutsentriks võib olla mingi teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee kui fokuseeriv tsepter. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks kesksseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemiseks. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

Lõimingutsentriks võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Lõimingutsentriks võivad olla õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel. Lõiminguks võib olla ka mis tahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

Lõimimise esimeseks sammuks on lõimingutsentri määratlemine, mille leiab õppekava üldosast ja ainekavadest esitatuna ainevaldkondade kaupa. Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt riiklike õppekavade ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti, mis on kirjeldatud riiklikes õppekavades.

11) Kui lõimingutsenter on valitud, tuleb selle käsitlemiseks leida sobiv lõiminguviis ja sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõimingut. Lõiming väljub õpetaja töö planeerimisest õppetegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide kavandamine ja teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine.

12) Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostööks.

13) Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba ning viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi.

14) Lõimingu rakendamise viisid on kirjeldatud kooli õppekava ainevaldkondade kavades sinna kuuluvate õppeainete kohta tervikuna.

4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

Kooli olulisemaks õppe- ja kasvatusesmärgiks on õpilastes põhikooli riiklikus õppekavas ja põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas esitatud üldpädevuste kujunemine.

4.1 Õpilastes kujundatavad üldpädevused

Põhikooli riiklik õppekava	Põhikooli lihtsusatud riiklik õppekava
1) kultuuri- ja väärtuspädevus	
suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldnimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;	tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvastest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusija kõlbluspõhimõtteid, ei jää üksikõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral omavõimaluste piires;
2) sotsiaalne ja kodanikupädevus	
suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;	on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalnorme;
3) enesemääratluspädevus	
suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;	mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;
4) õpipädevus	
suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;	õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatud. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;
5) suhtluspädevus	
suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist,	suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele;

kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;	
6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus	
suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;	lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi- oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;
7) ettevõtlikkuspädevus	
suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske; rakendada finantskirjaoskust;	on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärke ning võtab vastutuse oma tegude eest;
8) digipädevus	
suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväarsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.	orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

4.2 Pädevused kooliastmeti

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärke ja tegutseb nende nimel,

juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;

5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;

6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;

7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;

8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;

9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;

10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;

11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;

12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;

13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;

14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

4.3 Üldpädevuste kujundamine

Üldpädevuste kujundamisel järgitakse järgmisi põhimõtteid:

- üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel;
- üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses;
- üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös.

Koolis toimub üldpädevuste saavutamine kaasajastatud õppemeetodite valiku kaudu. Õppemeetodite valikuga tagatakse kõigi üldpädevuste saavutamine. Õpitulemuste saavutamine ning meetodite valik vastavalt õpitulemustele on detailsemalt kirjeldatud õpetaja töökasas.

4,4 Rõhuasetused koolitöötajate tegevustes, mis on suunatud üldpädevuste kujundamisele

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Alusväärtused on igapäevaselt kõigile kättesaadavad ja neid järgitakse tegevuste kavandamisel. Erinevaid töövorme kasutades selgitatakse õpilastele alusväärtusi.
- Õpetajad arutavad tundides õpilastega eakohaselt päevakajalisi sündmusi või ühiskonnas ja maailmas esiplaanil olevaid aktuaalseid küsimusi. Õpetaja käsitleb arutelusid läbi viies mingi sündmuse, nähtuse või seisukoha erinevaid tahke, demonstreerides teatud mõtteviisi: igal nähtusel on mitu põhjendust, igal sündmusel on vähemalt mitu tõlgendust, igal seisukohal on vähemalt üks vastandseisukoht.
- Koolis keskendutakse teiste loomingu väärtustamisele eelkõige õpilaste suutlikkuse kujundamise kaudu vältida plagiaatikirjalike tööde koostamisel. Korrekse viitamissüsteemi kasutamist kirjalikes töödes jälgivad kõik õpetajad.
- Koolis kujundatakse õpilaste ilumeelt ühelt poolt koolis valitseva esteetilise õppekeskkonna kaudu. Teisalt järgitakse põhimõtet: esitatavad kirjalikud tööd peavad alati olema korrektselt ja esteetiliselt vormistatud.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Vastutustunde kujundamine toimub koolis eelkõige kokkulepete sõlmimise ja kokkulepetest kinnipidamise jälgimise teel. Kokkulepete saavutamine tähendab osapoolte ärakuulamist ja teineteisega arvestamist ning kõigi osapoolte kokkuleppega nõustumist. Oluline roll on selle juures õpetajatel asjakohases suhtlemises ja kannatlikkusel asju läbi rääkida ning järjekindluseskukkulepetest

kinnipidamist jälgida.

- Demokraatliku mõtteviisi kujundamine õpilastes toimub igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi korralduse kaudu. Õppeprotsessikavandamine on avalik, st õpilased peavad poolaasta või kursuse alguses teadma, mida õpitakse, millised on oodatavad õpitulemused, kuidas toimub hindamine ning millised on hindamiskriteeriumid. Kõik muutused õppeprotsessi käigus arutatakse õpilastega läbi. Välistatud on ootamatud kokkuvõtvad hindamised.
- Õpilasi käsitletakse õppeprotsessis partneritena, õpetajad võtavad kursuse, poolaasta, õppeteema lõpus neilt tagasisidet õppeprotsessi läbiviimise kohta.
- Kehtestatud reeglite järgmisel näitavad õpetajad õpilastele ise eeskujul. Õpilastelt ei nõuta reeglite täitmist, mida õpetaja ise ei täida.
- Eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste koostööoskuste arendamisel meeskonnas töötamisel. Kui õpetaja on planeerinud õppemeetodina kasutada rühmatööd, siis peale selle läbiviimist järgneb rühmatöö tulemuste arutelu ning kavandatakse edaspidised tegevused.

Enesemääratluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides õppeainetes kasutatakse õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema enda tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi.
- Õpilastega läbiviidavad arenguvestlused põhinevad õpilaste eneseanalüüsil.
- Kõikide õpilaste poolt koostatud kirjalikud tööd peavad sisaldama tagasisidet sooritus tugevuste ja nõrkuste kohta. Tagasisidet võib saada eelnevalt teadaolevate kindlate kriteeriumide põhjal õpetajalt, kaaslastelt või ka eneseanalüüsi korras.

Õpipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi, funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Eelkõige kujundatakse õpilastel oskusi leida informatsiooni teatmeteostest ja Internetist. Õpikuid käsitletakse koolis ühe teatmeteose liigina. Järgitakse põhimõtet, et õpitulemuste saavutamise kontrollimisel võivad õpilased, sõltuvalt õpitulemusest, kasutada vajalikke abimaterjale või vahendeid.
- Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisoskuse kujunemisele.

Järgitakse kahte peamist printsiipi: esinemine klassiees on õpilasele vabatahtlik ja õpilane peab saama enne esinemist õpetajapoolset juhendamist ning peale esinemist personaalset tagasisidet. See, kas õpilane on valmis vabatahtlikult klassi ees esinema, sõltub eelkõige sellest, millise vaimse ja sotsiaalse õppekeskkonna õpetaja on suutnud luua. Õpilasi ei tohi panna vastu nende tahtmist esinemissituatsiooni, vaid neid tuleb juhendada ja toetada nii, et nad on valmis ise esinema.

- Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Pööratakse eraldi tähelepanu õpilaste esinemisoskuse kujunemisele. Järgitakse kahte peamist printsiipi: esinemine klassi ees on õpilasele vabatahtlik ja õpilane peab saama enne esinemist õpetajapoolset juhendamist ning pärast esinemist personaalset tagasisidet. See, kas õpilased on valmis vabatahtlikult klassi ees esinema, sõltub eelkõige sellest, millise vaimse ja sotsiaalse õppekeskkonna õpetaja on suutnud luua.
- Õpilasi ei tohi panna vastu nende tahtmist esinemissituatsiooni, vaid neid tuleb juhendada ja toetada nii, et nad on valmis ise esinema.
- Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet. Tagasiside andmine toimub õpetaja juhendamisel, mille käigus järgitakse konstruktiivse tagasiside andmise reegleid.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase pädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (näiteks diagrammid) kasutamisele oma aines. Kõik õpetajad juhivad tähelepanu oma ainest tulenevalt statistiliste andmetöötluse erinevatele meetoditele.
- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu õppeaines sisemiste seoste nägemisele ja esiletoomisele.

Selleks kasutavad õpetajad *Mõistekaardi* meetodit.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Tundides kasutatakse kogemusõppel põhinevaid aktiivõppe meetodeid, mis võimaldavad simuleeritud olukordades ennast proovile panna ja õpitud teadmisi ja oskusi rakendada.
- Õppeprotsessis kavandatakse ühe aine piires, kuid kavandatakse ka õppeainete vahelisi projektipõhiseid õppemeetodeid, kus õpilased peavad meeskonnana saavutama tulemused.
- Tunnivälised üritused kavandatakse projektipõhistena, kuhu kaasatakse õpilased ning järgitakse kõiki projektijuhtimise reegleid.

Üldpädevuste arengu toetamise rakendamise viisid on kirjeldatud kooli õppekava ainevaldkondade kavades sinna kuuluvate õppeainete kohta tervikuna.

5. ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on ainevaldkonnaülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige (põhimõtted):

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi. Läbivate teemade mõtte elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga. Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid püstitatud taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemadega.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri kujundamine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuses tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumise laadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) teabekeskond ja meediakasutus – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskonnas;

6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Läbivate teemade käsitlemise rakendamise viisid on kirjeldatud kooli õppekava ainevaldkondade kavades sinna kuuluvate õppeainete kohta tervikuna.

6. ÕPPEKORRALDUS KOOLIS (SH ÕPPE KORRALDAMISE VIISID)

1) Kooli õppetöö vorm: mittestatsionaarne õpe. Mittestatsionaarne õpe on täiskasvanud õppijatele suunatud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem osakaal iseseisval õppimisel.

2) Vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele“ § 22 lõikele 3 õppetundide hulka võib arvestada ka õpilase arenguttoetavate erinevate teenuste osutamise aeg, näiteks karjäärinõustamine.

3) Põhiharidust võivad mittestatsionaarses õppes omandada 17-aastased ja vanemad isikud. Nõustamiskomisjoni soovitusel võivad mittestatsionaarses õppes põhiharidust omandada ka koolikohustuslikud isikud, kelle puhul see on tingitud nende hariduslikust erivajadusest või muust põhjusest, mis raskendab hariduse omandamist statsionaarses õppes õppides.

4) Vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele“ § 22 lõikele 5 mittestatsionaarses õppes tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 24 õppetundi nädalas (õppeveerandi iga nädala kohta). Kuni kümne õpilasega klassis tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 15 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Õpilase nõusolekul võib koormust vähendada. Õpilase koormus sätestatakse kooli päevakavaga või vajaduse korral individuaalse õppekavaga.

5) Mittestatsionaarses õppes õppivatel õpilastel on üks kord kolme aasta jooksul õigus võtta õppetööst üks aasta puhkust.

6) Õppe-kasvatustöö on korraldatud koolis astmeti.

7) Põhikooli klasside mittestatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus, tööõpetus, käsitöö ja kodundus ning tehnoloogiaõpetus kohustuslike õppeainete hulka.

8) Kooli õppekorralduse põhivormid on õppetund (sh nõustamine, individuaalkonsultatsioon jm õpilase arengut toetavad teenused) ja iseseisev töö. Õpe on korraldatud viisil, kus kõikiõppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel eristades tavapäraseid ainetunde.

9) Õppetund on kooli päevakavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpetund on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta.

10) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume ning virtuaalses õppekeskkonnas, tagades õpilaste vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

11) Õppeperioodi pikkus on 35 nädalat. Koolivaheaeg on sügisel (sügisvaheaeg), talvel (jõuluvaheaeg), veebruarikuus (suusavaheaeg), kevadel (kevadvaheaeg) ja suvel (suvevaheaeg).

12) Ajaliselt toimub õppetöö kahes vahetuses: hommikul/päeval ja õhtul.

13) Kool loob võimaluse kooli lõpetamiseks eksternina isikule, kes on esitanud koolile sellekohase

kirjaliku taotluse hiljemalt jooksva õppeaasta 1. novembriks. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

6.1. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti ning vaba tunnimahu kasutamine

Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1) 7. klassis 30;
- 2) 8. ja 9. klassis 32.

Ainevaldkondade nädalatundide arv III kooliastmes on järgmine:

- 1) keel ja kirjandus 12
- 2) kunstiained 6
- 3) loodusained 20
- 4) matemaatika 13
- 5) sotsiaalsained 10
- 6) võõrkeeled 18

6.1.1 Tunnijaotusplaan eesti õppekeele klasside jaoks

Tulenevalt põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikest nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaan.

Tunnijaotusplaan põhikooli riikliku õppekava järgi eesti õppekeele klassis õppivatele õpilastele:

Ainevaldkond	Õppeained	7. kl	8. kl	9. kl	Kokku
keel ja kirjandus	Eesti keel	2	2	2	6
	Kirjandus	2	2	2	6
kunstiained	Muusika	1	1	1	3
	Kunst	1	1	1	3
loodusained	Loodusõpetus	2	-	-	2
	Bioloogia	1	2	2	5
	Geograafia	1	2	2	5
	Füüsika	-	2	2	4
	Keemia	-	2	2	4
matemaatika	Matemaatika	4	4	5	13
sotsiaalsained	Inimeseõpetus	1	1		2
	Ajalugu	2	2	2	6
	Ühiskonnaõpetus	-	-	2	2
võõrkeeled	A-Võõrkeel; inflise keel	3	3	3	9

Narva Täiskasvanute Kooli õppekava 2024

	B-võõrkeel: saksa või vene keel	3	3	3	9
Vaba tunniressurss		1	1	2	4
Kokku:		24	28	31	83

Õppija võib loobuda B-võõrkeele õppesitades direktori nimele taotluse.

6.1.2. Tunniarvustamine eesti keelest erineva õppekeele klasside jaoks

Tunniarvustamine põhikooli riikliku õppekava järgi vene õppekeele klassis õppivatele õpilastele:

Ainevaldkond	Õppeained	7. kl	8. kl	9. kl	Kokku
keel ja kirjandus	Eesti keel teise keelena	5	5	5	15
	Kirjandus	2	2	2	6
	Vene keel	1	1	1	3
kunstiained	Muusika	1	1	1	3
	Kunst	1	1	1	3
loodusained	Loodusõpetus	1	-	-	1
	Bioloogia	2	1	1	4
	Geograafia	2	1	1	4
	Füüsika	-	2	2	4
	Keemia	-	2	2	4
matemaatika	Matemaatika	4	4	4	12
sotsiaalsed	Inimeseõpetus	-	1	-	1
	Ajalugu	2	1	1	4
	Ühiskonnaõpetus	-	-	1	1
võõrkeeled	A-võõrkeel; inglise keel	3	2	2	7
Vaba tunniressurss		-	-	1	1
Kokku:		24	24	25	73

6.1.4. Tunniarvustamine põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppivatele õpilastele

Õppeained Klass	Õppetundide arv nädalas eesti keelga õpilastele		
	VII	VIII	IX
Eesti keel teise keelena	5	5	5
Kirjandus	2	2	2
Vene keel	1	1	1
Muusika	1	1	1
Kunst	1	1	1
Loodusõpetus	2	1	1
Bioloogia	1	1	1
Geograafia	1	1	1
Füüsika		1	1
Keemia		1	1
Matemaatika	4	5	4
Inimeseõpetus	1	1	1
Ajalugu	2	1	1
Ühiskonnaõpetus			1
A-võõrkeel	3	2	2
Kokku	24	24	24

6.2. Õppe korraldamise viisid

III kooliastmes õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel vastavalt tunnijaotusplaanile.

6.3. Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides

Vaba tunnimahu kasutatakse põhikooli klassides konsultatsioonideks.

6.2. Õppe korraldamise viisid

III kooliastmes õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel vastavalt tunnijaotusplaanile.

6.3. Vaba tunnimahu kasutamine põhikooli klassides

Vaba tunnimahu kasutatakse põhikooli klassides konsultatsioonideks.

6.4. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused

Kool ei ole teinud erisusi riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimistus ega õppemahtudes.

6.5. Valikainete ja võõrkeelte valik

Kõik tunnijaotusplaanis esitatud õppeained on õpilasele kohustuslikud.

Valikained põhikoolis valib kool ning nende õpetamine toimub vaba tunniressursi arvelt pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse sätestatud suurimat lubatud õppekoormust nädalas.

A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt. B-võõrkeelena õpetatakse saksa või vene keelt. Õpilasele pakutakse B-võõrkeele õppima asumisel võimalust valida kahe võõrkeele vahel.

Õppija võib loobuda B-võõrkeele õppesitades direktori nimele taotluse.

Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppesit.

Õpilane, kes õpib eesti keelt teise keelena, ei pea õppima B-võõrkeelt, kuid õppija võib valida B-võõrkeeleks saksa keelt, esitades direktori nimele taotluse.

6.6. Eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti

Vastavalt kooli põhimäärusele on põhikooli õppekeeleks vene keel.

Õpetaja valikul ja algatusel võib loimida kõiki õppeaineid erinevate keeltega. Õpetaja võib, kui see on õpitulemuse saavutamiseks vajalik, õppetunni tasandil kasutada aine õppekeelest erinevas keeles õppematerjale (sh õpilase koduses keeles) või teatud tunni etappides keele vahetust (nt refleksioonifaasis). Võõrkeeletundides toimuvad tunnid maksimaalselt sihtkeeles (nii õpetaja kui õpilaste poolt) ning kodukeele või muu keele kasutust välditakse.

7. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõike 9 kohaselt võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

Põhikooli riikliku õppekava § 17 lõike 7 kohaselt kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks arvestada kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga tema varasemat õpi- või töökogemust ning teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

Kui kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana, siis peab olema aru saada, millise õppimise põhjal on seda tehtud ja milliste õpitulemuste saavutamisel on kooli õppekava välist õppimist või tegevust arvestatud.

Keskne põhimõte on, et lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest, mitte sellest, kelle juures ja kus õpilane õppis või tegevusi sooritas. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpetas või kus õpiti. Täiendav materjali vajadus on seotud sellega, et paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud. Väljundipõhises õppes on keskne küsimus selles, kas see pädevus või õpitulemus on olemas ja kuidas selle olemasolu on võimalik hinnata. Kooli õppekava välist õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse, vaid sellest toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab kokku sobima nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega. Põhikoolis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. On oluline, et mujal õpitu oleks sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana on protsess, mis koosneb järgmistest etappidest: õppija nõustamine, kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise avalduse koostamine ja esitamine direktorile. Koos avaldusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina. Nõustamist viib läbi tugispetsialist ja õppealajuhataja.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega;
- topeltarvestamise vältimisega - mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus, ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisenä.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamist juhib ja korraldab direktor kaasates vajalikke isikuid ning selgitades välja, kas kooli õppekavavälised õpingud või tegevused on võimaldanud nõutud õpitulemuste omandamist ning kas õpingute või tegevuste käigus omandatu on ajakohane. Hindamisse kaasatakse vähemalt üks õpetaja, kes tunneb terviklikult ja põhjalikult õppekava, kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise erinevaid hindamise vahendeid ja nende kasutamise võimalusi.

Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel tagatakse kvaliteet selle kaudu, et uuritakse õpilase esitatud õpitulemuste omandatuse tõendamist võimaldavaid materjale ning nende vastavust õpitulemustega, mille arvestamist taotletakse. Hindamisel eristatakse otseseid ja kaudseid tõendeid. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistöö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinneteleht, juhendaja või kogenud kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) või narratiivsed tõendusmaterjalid (igasugused oma õppimise ning tegevuse analüütilised käsitlused, kus taotleja seostab õpitud taotletava õppeaine õpitulemustega, taotleja kogemuse-alane refleksioon). Tavaliselt on tõendusmaterjalid omavahel kombineeritud. Direktoril on õigus nõuda täiendavaid tõendusmaterjale, kui esitatud tõendusmaterjalid ei ole piisavad õpitulemuse omandatuse tõendamiseks.

8. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED (SH ÕPPEKAVA RAKENDAMIST TOETAVAD TEGEVUSED, ÕPPEKÄIGUD JA MUU TAOLINE)

Õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud tegevused, mis kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis kooskõlas haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-ga 4.

Tegevuste kavandamine õppekeskkonna mitmekesistamiseks kooli tasandil on direktori tööülesanne, kaasates kõiki kooli töötajaid.

Ülekoolilised õppekava rakendamist toetavad tegevused on alljärgnevad:

- õppekäigud ja ekskursioonid, mis toetavad ainevaldkonnaülest pädevuste kujunemist;
- loovtöid tutvustavad üritused;
- traditsioonilised ülekoolilised üritused, mis toimuvad igal õppeaastal;
- kooli ja kalendritähtpäevaga seotud üritused (näiteks aktused, jms);
- heategevusüritused;
- kontserdid ja teatrikülastused;
- spordiüritused ja loodusmatkad;
- loovtöö koostamiseks mõeldud projektinädal kolmandas kooliaastmes.

9. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD

9.1. Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Vastavalt liikluseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks.

Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“.

9.2. Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning liikluskasvatus.ee veebilehel esitatud soovitudest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
Kokku:	8

Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse peamiselt klassijuhatajate poolt. Detailsemad õpitegevused lähtuvad liikluskasvatuse teemadest kavandatakse klassijuhatajate tasandil.

10. LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

- 1) Loovtöö tegemist ja sooritamist koordineerib direktor, kaasates vajadusel kooli töötajaid.
- 2) Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv ning tähendab uurimust, projekti, kunstitööd või muud taolist.
Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava § 2 lõike 2 kohaselt teeb lihtsustatud õppe õpilane loovtöö juhul, kui kooli õppenõukogu on otsustanud, et loovtöö tegemine on võimalik.
- 3) Loovtöö vormid: uurimus, kunstitöö, projekt.
Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/süsteemiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist ja teose valmistamist. Õpilafirma eeldab toodet, mida õpilafirma pakub.
- 4) Loovtöö on õpilase kavandatud, teostatud ja esitletud töö, mis on teostatud juhendamisel. Loovtöö järgib esteetilisi ja eetilisi väärtusi ning tal on füüsiline väljund, mis on teistele esitletav. Loovtööna ei esitata ainekava raames ettenähtud tööd. Loovtööks loetakse tööd, mis ületab ainekavas ettenähtud nõudeid.
- 5) Loovtöö teema valiku põhimõtted:
  - Loovtöö teema määravad läbivad teemad, ainetevaheline lõiming ja projektid, milles kool osaleb. Loovtöö teema määrab juhendaja koostöös õpilasega, lähtudes õppe- ja kasvatusprotsessist jooksval õppeaastal.
  - Teema sõnastab õpetaja, lähtudes õpilase ettevalmistustasemest. Lähtudes oma huvidest valib õpilane loovtöö teema. Õpilasel endal on õigus sõnastada loovtöö teema, kuid ta peab seda ilmtingimata kooskõlastama aineõpetajaga.

- Loovtöö teemat võib osaliselt muuta, kui õpilane on töö tegemise jooksul avastanud enda jaoks uusi ja huvitavaid aspekte.
  - Läbivatele teemadele ja ainetevahelisele lõimingle, mida kajastab töö, viidatakse loovtöö projektis.
- 6) III õppeastmes tehtava loovtöö korralduse põhimõtted:
- Aineõpetaja – loovtöö juhendaja pakub loovtöö teema, aitab püstitada eesmärgid, kavandada töö struktuuri, koostada nõustamise ajakava, suunata õpilast infoallikate ja kirjanduse otsingul, nõustab õpilast töö käigus ja kontrollib loovtöö tegemist.
  - Õpilane koostab loovtöö projekti juhendaja abil, otsib vajalikku kirjandust ja infoallikaid, analüüsib loovtöö sisu, annab aru töö tegemise käigust vastavalt projektis kinnitatud graafikule, vastutab töös esitatud andmete õigsuse eest, vormistab loovtöö vastavalt nõuetele.
  - Õpilane esineb oma tööga klassi ees.
  - Töö esitamise vorm sõltub ainetest ja tööst endast ning võib olla järgmine:
  - uurimistöö (katse, katsete seeria, valitud teemal materjalide analüüs, ajalooline analüüs, probleemi lahendamine, teoreemi tõestamine);
  - looming (luuletus, muinasjutt, ülesanded);
  - kunstiteos (maal, graafika, muusika, laul, tants, foto, näitus, väljapanek);
  - toode (ese, mudel, makett, skeem, arvutiprogramm);
  - vaatepilt (kontsert, näidend, üks pilt kirjanduslikust teosest, võistlus);
  - pedagoogiline töö (tunni läbiviimine õpetaja rollis, ristsõna, õpetav arvutiprogramm, viktoriin, õpetav mäng).

Loovtöö võib teha nii individuaalselt kui ka rühmatööna.

Loovtöö teemavalikus lepivad kokku õpilane ja juhendaja, kaasates vajadusel teisi õpetajaid. Teemavalik peab sisaldama selgitust, mis võimaldab mõista, kuidas on loovtöö seotud läbiva teemaga ja/või milliseid õppeaineid on loovtöö lõimiv ning kirjeldama väga lühidalt tööprotsessi ja tulemust. Õpilased võivad lähtuda loovtöö valikul läbivatest teemadest.

7) Igale tööle peab olema lisatud kirjalik kirjeldus, mis toetub ilukirjanduslikele ja teadusallikatele. Kirjalik kirjeldus peab vastama järgmistele nõudmistele:

- tiitelleht on eesti keeles
- sisukord;
- sissejuhatus, mis koosneb valitud teema põhjendusest (ka tuleb lisada, missuguste õppeainetega on käsitletav teema seotud ja missugust(eid) läbivat(id) teemat(sid) kajastab), uurimise aktuaalsuse põhjendusest (miks seda probleemi uuritakse), uurimistöö eesmärgist (mis tulemust oodatakse), uurimistöö ülesannetest (mida tuleb teha);
- uurimise põhiosa, mis koosneb teeside süsteemsest käsitlemisest ja oma suhtumisest käsitletavasse materjali;
- kokkuvõtte;
- kirjanduse loetelu.

8) Loovtöö hindamise põhimõtted:

- eesmärkide püstitamine;
- teema avamise sügavus (läbivate teemade kasutamine ja ainetevaheline lõiming);
- töökäigu analüüs ja kokkuvõtted;
- autori isiklik huvitatus ja tööle loominguline lähenemine;
- korrektsus, nõudmistele vastav vormistamine ja õigekeelsus;
- esitluse kvaliteet.

Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on loovtöö esitlenud ettekandena. Esitlused toimuvad projektinäda lõppedes. Loovtööd hinnatakse hinnangutega „sooritatud“ või „mittesooritatud“.

9) Loovtöö sooritatakse mitte hiljem kui 9. klassi kolmandal trimestril.

10) Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele.

11. HINDAMISE KORRALDUS

11.1 Õpilase hindamine

- 1) Koolis järgitakse õpilase hindamisel „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 sätestatud ning juhindutakse „Põhikooli riiklikust õppekavast“ § 19 - § 22.
- 2) Hindamise eesmärk on:
  - toetada õpilase arengut;
  - anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
  - innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
  - suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
  - suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
  - anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- 3) Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate õpitulemustega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse vastavalt koolisisesele hindamissüsteemile.
- 4) Teadmisi ja oskusi hinnatakse õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning tegevuste alusel.
- 5) Kursuse õpitulemuste hindamisel kasutatavad vormid:
  - suuline küsitlus või vastamine;
  - tunnikontroll või lühitest;
  - kontrolltöö;
  - kirjand, essee ja arutlus;
  - referaat;
  - loovtöö;
  - uurimistöö;
  - praktiline töö.

11.2 Kujundav hindamine

- 1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.
- 2) Kujundav hindamine keskendub kõigepealt õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.
- 3) Õppeprotsessi käigus analüüsitakse teadmisi, oskusi ja väärtushinnanguid ning antakse tagasisidet õpilase saavutuste ja vajakajäämiste kohta.
- 4) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute ja läbivate teemade) kohta.
- 5) Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- 6) Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- 7) Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
- 8) Õpilase arengu toetamiseks korraldab klassijuhataja temaga arenguveestluse, millesse vajadusel kaasatakse ka aineõpetajad, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides arvestades õpilase võimeid ja huvisid.

- 9) Suuremal määral arenguvestlus põhineb õpilase eneseanalüüsil ning vestluse käigus püstitatakse uusi õpieesmärke.
- 10) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

11.3. Tulemuse hindamine hindegaga „nõrk“, kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk“, kuid õpilasele antakse võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

11.4. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

- 1) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, on õpilasel võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.
- 2) Õpilastel lubatakse parandada ka need hindelised tööd, mis on hinnatud hindegaga „hea“ ja „rahuldav“. Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas. Tervitav on õpilase tahe omandada kõik õppekavaga ette nähtud õpitulemused, mis väljendub soovis parandada kõiki viiest madalamaid hindeid.
- 3) Kui õpilasel ei ole hindeid, siis peab ta tegema läbitud teemadel teadmiste ja oskuste kohta tööd aineõpetajaga kokkuleppel.
- 4) Kui õpilane puudus koolist ja tal jäi kontrolltöö kirjutamata, siis peab ta tegema vastava tööd õpetajaga kokkulepitud ajal.
- 5) Kui õpilane ei teinud hindelist tööd õigeaegselt mõjuva põhjuseta, siis selle tulemust hinnatakse hindegaga „nõrk“ ning õpilasele antakse võimalus järelevastamiseks.
- 6) Aineõpetaja korraldab oma õppeaines konsultatsioonid õpilastele vastavalt kooli päevakavale ja õppijatega kokkuleppele. Informatsioon aineõpetaja konsultatsioonipäevadest on kättesaadav õpilastele kooli veebilehel ja infostendil.
- 7) Järelevastamine ja järeltöö sooritamine toimub õpilase ja õpetaja vahel kokkulepitud ajal ja kohas.
- 8) Õpetaja annab võimaluse järele vastata või sooritada järeltöö kogu kursuse jooksul. Õpetaja ei arvesta hindamisel asjaoluga, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu. Järelevastamise või järeltöö sooritamise meetodi valib õpetaja lähtuvalt hinnatavast õpitulemusest.
- 9) Järelevastamine ja järeltöö asendab eelneva hinde, tingimusel, et järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne on eelmisest tulemusest parem. Uus hinne kantakse e-kooli.
- 10) Erandjuhtudel (õpilase haigestumine, õpetaja haigestumine, või muu mõjuv põhjus) võib poolaasta hinne jääda panemata. See hinne pannakse välja järgmise poolaasta jooksul.
- 11) Kooli ainekavades täpsustatakse iga konkreetse õppeaine hindamist.
- 12) Kui õpilane ja õpetaja ei jõua järelevastamise või järeltöö sooritamise vormi ja sisu osas kokkuleppele, siis tuleb õpilasel esitada vastav kirjalik kaebus direktorile menetlemiseks, kelle ülesanne on leida hiljemalt 5 tööpäeva jooksul tekkinud olukorrale lahendus
- 13) Järelevastamise või järeltöö sooritamise eest saadud hinnet saab õpilane vaidlustada vastavalt hinde vaidlustamise korrale.

11.5. Eriolukorrast tingitud erisused hindamisel, loovtöö ja koolieksami sooritamisel ning põhikooli lõpetamisel

Eriolukorra ajal korraldatakse õppeprotsess, hindamine, loovtöö ja koolieksami sooritamine ning põhikooli lõpetamine vastavalt riiklikele õigusaktidele ja HTM juhistele, mis on suunatud haridus- ja noorsootöösutuste töö ohutule korraldamisele.

11.6. Hinnete vaidlustamise kord

- 1) Õpilasel on õigus hindeid vaidlustada kümne kalendripäeva jooksul pärast hinde saamist.
- 2) Esmased vaided hinnete ja hinnangute puhul lahendatakse aineõpetaja tasandil. Esmalt esitab õpilane kirjaliku vaide aineõpetajale kooli kantseleisse. Aineõpetaja teeb oma otsuse õpilasele teatavaks kirjalikult kolme tööpäeva jooksul.
- 3) Kui õpilane ja õpetaja jäävad eri arvamusele hinde või hinnangu osas, siis peab õpilane esitama hiljemalt 30 päeva jooksul vaide direktorile. Direktor korraldab vaidemenetluse ja teavitab õpilast vaideotsusest kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

11.7. Kokkuvõtva hindamise sagedus

- 1) Kokkuvõttev hindamine põhikoolis on hinnete koondamine poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.
- 2) Poolaastahinne pannakse välja poolaasta jooksul kontrolltööde ja/või teiste hindeliste tööde eest saadud hinnete alusel. Poolaastahinne pannakse vähemalt kolme hinde alusel.
- 3) Õpilast teavitatakse kokkuvõtivatest hinnetest kooli kodukorras sätestatud korras.
- 4) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine poolaastahinne jäänud panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk”.
- 5) Poolaastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õppenõukogu teeb oma otsuse „Põhikooli riikliku õppekavas“ § 22 lõigetes 8 – 13 sätestatud tingimustel ja korras.
- 6) Kuna kool arvestab vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikele 4 ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikele 9 kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana, siis mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist kokkuvõtva hindamisena.

11.8. Kasutatav hindedüsteem

- 1) Koolis kasutatakse oskuste ja teadmiste hindamisel viiepallist hindedüsteemi põhikooli riikliku õppekava §-s 21 kirjeldatud tähenduses:
  - hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
  - hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „4” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 75–89% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
  - hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad põhikooli õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus; kui

kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „3” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 50 – 74 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

- hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui
- põhikooli õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „2” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 20 - 49 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
- hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda
- põhikooli õpilasel oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „1” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 0 – 19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

11.9. Põhikooli õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilasele ja vanemale kirjaliku tagasiside andmise kord

Nõuded põhikooli õpilase käitumisele on esitatud kodukorras.

Käitumise (sh hoolsuse) kohta toimub tagasisidestamine. Tagasisides kirjeldatakse õpilase käitumise (hoolsuse) tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning ettepanekuid edaspidiseks tegevuseks, mis toatavad õpilase käitumise (hoolsuse) kujunemist.

Käitumise kohta antakse kirjalikku tagasisidet õpilasele ja vajadusel ka vanemale käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas.

Õpilast ja alaealise õpilase vanemat teavitab kool käitumisest (hoolsusest) elektroonilise õppeinfosüsteemi (eKooli) vahendusel.

Kui õpilasel ja alaealise õpilase vanemal ei ole võimalik saada teavet käitumisest (hoolsusest) elektroonilise õppeinfosüsteemi vahendusel, siis saavad nad koolile esitada vastava teabenõude. Õpilase ja/või vanema teabenõude alusel antakse õpilasele teavet käitumisest (hoolsusest) elektroonilise õppeinfosüsteemi väljavõttena. Väljavõtte elektroonilisest õppeinfosüsteemist toimetatakse õpilase kätte. Väljavõtte elektroonilisest õppeinfosüsteemist saadetakse vanemale õpilase kaudu.

12. TÄIENDAVALLE ÕPPETÖÖLE JÄTMISE, JÄRGMISSE KLASSI ÜLEVIIMISE NING KLASSIKURSUST KORDAMA JÄTMISE TÄPSUSTATUD TINGIMUSED JA KORD

1) Põhikooli õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle jätmise või klassikursust kordama jätmise otsustab õppenõukogu aastahinnete alusel.

2) Õppenõukogu otsusega viiakse järgmise klassi põhikooliõpilased, kelle aastahinded on „rahuldavad”, „head” või ”väga head”. Õpilase kirjaliku sooviavalduse korral viiakse õppenõukogu otsusega järgmise klassi õpilane, kellel on kuni kahes õppeaines aastahinne „puudulik“ või ”nõrk”. Õppenõukogu otsus õpilase järgmise klassi üleviimise kohta märgitakse klassipäevikusse (eKoolis) ja õpilasraamatusse.

3) Põhikoolis jäetakse õpilane täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tuleks välja panna aastahinne ”puudulik” või ”nõrk”. Täiendav õppetöö toimub vastavalt aineõpetaja poolt koostatud plaanile juunis ja/või augustis.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle põhikooli riiklikus õppekava § 22 lõikes 9, 10 ja 11 sätestatud tingimustel ja korras.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase õppeveerandi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav

õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeveerandi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.

Õpilase puhul, kes jäetakse õppenõukogu otsusega täiendavale õppetööle, on tegemist põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõike 5 kohaselt üldist tuge vajava õpilasega, sest tal on tekkinud takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel. Õpilase täiendavale õppetööle jätmisega seotud menetlustoiminguid teostab klassijuhataja.

Õpetajad, kelle õpilased tuleks jätta täiendavale õppetööle, esitavad klassijuhatajale kirjaliku analüüsi õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede, seni rakendatud meetmete kohta koos ettepanekutega täiendava õppetöö mahtude osas. Õpetajate esitatud analüüside põhjal teeb klassijuhataja ettepanekud täiendava õppetöö mahtude osas õppenõukogule.

Kui õppenõukogu on otsustanud õpilase jätmise täiendavale õppetööle, siis õpetaja koostab täiendava õppetöö läbiviimiseks kava vastavalt tundide arvule, mis on õpilasele täiendava õppetöö läbiviimiseks otsustatud.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

Klassipäevikusse (eKoolis) ja õpilasraamatusse märgitakse õppenõukogu otsus õpilase klassikursust kordama jätmise kohta.

13. PÕHIKOOLI LÕPETAMISE KORRALDUS

- 1) Põhikooli lõpetamine toimub „Põhikooli ja gümnaasiumiseaduses” § 30 sätestatud tingimustel ja korras.
- 2) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami /eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 3) Kui õpilane sooritas B2-tasemega ühitatud eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, kuid ei sooritanud seda tasemetunnistuse väljastamiseks nõutava tulemusega, arvestatakse põhikooli lõpetamisel eesti keele B1-taseme eksamiga ühitatud ühtse põhikooli lõpueksami tulemust.
- 4) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kahe õppeaines „nõrk” või „puudulik” viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- 5) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes on sooritanud lõikes 2 nimetatud põhikooli lõpueksamid ning aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded või milles tal ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

14. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE KORRALDUS NING ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.

Direktori otsusel, olenevalt õpilase hariduslikust vajadusest, koolis rakendatakse järgmised meetmed:

- individuaalse õppekava rakendamine (sealhulgas andekad õpilased);
- ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpe;
- aineõpetaja juhatamine (sealhulgas andekad õpilased).

Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate ja teiste koolitöötajate koostöös.

Kool osutab abi neile õpilastele, kellel on tekkinud raskusi õppekava omandamisel. Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamise eesmärgil toimuvad koolis reedeti aineõpetajate konsultatsioonid (vastavalt plaanile).

Esmaseks haridusliku erivajaduse märkajaks on õpetaja, klassijuhataja või psühholoog. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest alaealise õpilase vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Koostöös tuguspetsialisti, direktori, õpilase ja vajadusel tema vanema ning teiste kaasatud kooli töötajatega leiavad osapooli rahuldava kompromissi erivajaduse toetamiseks ja arengu tagamiseks kooli põhikirja ja õigusaktidega koolile antud pädevuse raames. Kooli kollektiiv püüab luua optimaalseid õpitingimusi hariduslike erivajadustega õpilastele. Nimetatud hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitusel, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Selle kaardi täitmise eest vastutab koolipsühholoog.

Püstitatud eesmärgi saavutamiseks:

- pedagoogilis-psühholoogilise hindamise käigus selgitatakse välja kõik erivajadusega õpilased;
- probleemide lahendamine toimub koostöös õpilase, direktori, tugispetsialistide, aineõpetajate, klassijuhataja ja õppealajuhatajaga;

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija on kooli psühholoog, kelle ülesandeks on korraldada haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajalikku koolisisest koostööd tugispetsialistide, klassijuhataja ja aineõpetajate vahel, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.

Psühholoog toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab õppijat ja vajadusel vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.

Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad aineõpetajad, klassijuhataja ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab psühholoog koostöös õpetajate ja teiste koolitöötajatega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamismeeskonna poole pöördumise soovitamine.

Õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatakse põhikooli riikliku õppekava §-s 17 lubatud erisusi.

14.1. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused

Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 18 sätestatust, põhikooli riiklikus õppekavas § 17 lõikes 8 ja § 22 lõikes 7 sätestatust. Muu tugisüsteem määratakse õpilasele põhikooli riiklikus õppekavas § 22 lõikes 7 sätestatud tingimustel.

Individuaalse õppekava rakendamine tugimeetmena põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõikes 3 sätestatud tähenduses toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõigetel 1 kuni 9 ja § 12 lõikes 1 sätestatud tingimustel ja korras.

Õpilane viiakse individuaalsele õppekavale üle Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 28 punkti 6 alusel, mille kohaselt individuaalsele õppekavale üleviimine vormistab direktor. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lõike 2 kohaselt märgitakse õpilasraamatu õpilase leheküljele andmed individuaalse õppekava rakendamise kohta. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse nr 52 § 12 lõike 7 kohaselt individuaalse õppekava alusel õppiv õpilane kantakse klassipäeviku üldnimekirja vastava märkega.

14.2. Andeka õpilase juhendamine ja tema oskuste arendamine konkurssideks ja olümpiaadideks valmistumisel

Andekate õpilaste aineolümpiaadideks või konkurssideks ettevalmistamine toimub täiendava tööna ja selleks on õpetajal eraldi konsultatsiooniaeg, mis ei kattu õpiraskustega õpilaste konsultatsioonide ajaga. Lisaks õpetajatele tegeleb andekatega koolis psühholoog. Kui aineõpetajad keskenduvad peaaesjalikult ainealasel andekatega, siis psühholoog tegeleb õpilastega, kes on sotsiaalselt aktiivsed. Andekatega tegelemise initsiatiiv tuleb õpetajalt, kes selgitab välja ainealasel tugevad õpilased ning juhendab neid konsultatsioonis. Lisaks annab õpetaja individuaalseid ülesandeid ja konsultatsioonis arutatakse iseseisvalt teostatud ülesandeid. Kui õpilasel on vajadus saada nõu, siis õpetajad tegelevad õpilastega ka vahetunnis.

Andekat õpilast tunnustatakse aktiivse osavõtu eest. Iga õppeaasta lõpus tehakse kokkuvõte. Kui õpetajal on õpilastest grupp, kes valmistuvad olümpiaadiks, siis otsustatakse ühiselt, kes kooli esindab. Koolis on põhimõte, et kõik õpilased, kes soovivad võistlusel, konkursil või olümpiaadil osaleda, saavad ennast panna proovile, et saada uusi kogemusi. Loomingulistest valdkondades korraldatakse koolis näitusi, kaastakse ka erivajadusega lapsi.

15. KARJÄÄRIÕPPE, KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE

Põhikool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.

Karjääriõpet osutatakse koolis läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel koolis ja õppetunnis. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.

Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta aineõpetajate tasandil. Karjääriõpet toetab veebilehekülj aadressil – www.rajaleidja.ee.

Karjääriteenuste (karjääriinfo ja nõustamise) kättesaadavus tagatakse õpilaste teavitamise kaudu edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest:

- tunnivälise tegevuse korraldamisel ja üritustes osalemise kaudu, sh kohtumised erinevate ametite esindajatega, temaatiliste joonistuste konkursid, temaatilised konkursid, viktoriinid ja infopäevad, rollimängud, täiskasvanu õppija nädalas osalemine teadlaste öö, jms;
- edasiõppimist tutvustavate projekti- ja õppepäevade kaudu nii koolis kui väljapool kooli, mille käigus saavad õpilased toetust karjääriotsuste ja eneseostuse planeerimiseks, ka koostöös koostöös Töötukassa karjääriinfo ja -nõustamise spetsialistide, Tartu Ülikooli Narva Kolledži ja Narva Noortekeskuse spetsialistidega;
- arenguvestluste käigus selgitatakse õpilaste eelistusi edasise haridustee valikul.
- inimeseõpetuse ja ühiskonnaõpetuse tundides teema „Elukutse valik ning elukestev õpe” käsitlemise kaudu;
- individuaalse karjäärinõustamise kaudu.

Karjääriinfot edastavad kooli psühholoog, karjääriõpet ja karjääriõppega seotud üritusi korraldavad aineõpetajad ja klassijuhatajad. Nõustamine toimub eelneval kokkuleppel direktoriga.

Karjääriõppe kaudu aidatakse õpilasel saada tuge, kui õpilane vajab abi või nõu:

- iseendast teadlikkuse arendamises,
- oma tuleviku ja karjääri planeerimisel,
- oma õpingute ühildamisel töö või õppekavavälise tegevusega,
- statsionaarsest õpest mittestatsionaarsesse ülemineku kohta või kooli lõpetamiseks eksternina,
- individuaalsel õppekaval õppimise kohta,
- õppekavavälise tegevuse või õppimise otsimise kohta,
- eneseanalüüsi koostamisel,
- vestlusteks valmistumisel või gümnaasiumisse astumiseks.

Karjääriõppe, karjääriinfo ja nõustamise korraldamise tulemusena õpilane:

- teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- arendab soovi ja oskust endale eesmärged seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töosuhteid reguleerivaid õigusakte ning kohalikku majanduskeskkonda.

Karjääriõppe, karjääriinfo ja nõustamise korraldamisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

16. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

Teavitamisel juhindutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 55 sätestatust. Õpilaste ja alaealiste õpilaste vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korra kohaselt.

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Koolis nõustatakse vajaduse korral alaealise õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Koolis on tagatud õpilasele ning alaealiste õpilaste vanematele teabe kättesaadavus õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks poolaasta algul.

Õpilasel on võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid direktorilt ning vahetult aineõpetajalt konsultatsiooniaegadel või kokkuleppel.

17. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

17.1. Õpetajate koostöö

Õpetajate koostöö eesmärgiks on õppekavas kirjeldatud taotletavate õpitulemusteni/pädevusteni jõudmine õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lähtudes õpiväljunditest, etteantud ajast, õppekavas kirjeldatud õppesisust ja õpitegevusest.

Kooli õpetajate koostöö toimub õppenõukogu, nõupidamiste ja sisekoolituste vahendusel. Regulaarselt toimuvad õpetajate vahel refleksioonikoosolekud, et üheskoos arutada läbi erinevaid meetodilisi küsimusi ning töötada välja uusi lähenemisviise, saada üksteiselt tuge ja praktilisi soovitusi, luua meeskonnatunnet, et õpetajad ei tunneks ennast üksiolevana ning kavandada ühiselt projektõpet ja erilaadseid ühistunde õppe läbiviimiseks.

Õppeaasta viimasel õppenõukogu koosolekul seatakse õppeaasta eesmärgid, tegevused nende saavutamiseks, sh õppekava arendustegevused ja personali täienduskoolitused, sh sisekoolitused. Õppeaasta kokkuvõtte ning hinnang õppeaasta eesmärkide tulemustele antakse samuti õppeaasta viimases õppenõukogus. Kokkuvõtte tegemise aluseks on kooli arengukava ja õppeaasta eesmärkide täitmise, tegevuste ja saavutatud tulemuste analüüs.

Ainevaldkonniti koolis moodustatakse ainerühmad, kes tegelevad koolis töökavade ja õppekava arendusega. Ainerühmade juhtidest on moodustatud meetodiline ühendus, kes määrab mingi tegevusvaldkonna õppeaastaks ja siis toimub töö ainerühmades. Õpetajate vastastikune kogemuste vahetus toimub nõupidamiste ajal ja koolivaheaegadel sisekoolitusena, kus toimub õppimine kolleegilt kolleegile.

Kord nädalas toimuvad kogu kooli meeskonna nõupidamised, mida juhivad direktor ja/või õppealajuhataja.

Kord kuus toimuvad erinevate rühmade koosolekud (klassijuhatajad, ainekomisjonid, ainekomisjonide juhid, tugispetsialistid).

Infoliikumine koolis on pidev tegevus e-posti teel, koosolekutel, nõupidamistel.

17.2. Töö planeerimise põhimõtted

Õpetaja töö planeerimine toimub kooli õppekava alusel lähtudes põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud üldistest põhimõtetest õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.

Õpetajad planeerivad hindamise ja tagasiside andmise, õppijate enesehindamise, kavandavad kujundava ja kokkuvõtva hindamise lähtuvalt õpitulemustest. Tööd planeerides arvestatakse õpilaste erivajadustega, pakkudes individuaalset ja diferentseeritud õppimist.

Väljundipõhises õppes on õpetaja pädevuses otsustada, mil määral ta soovib enda tegevust kavandades seda kirjeldada taasesitatavas vormis, mis esitatakse e-koolis.

Kuna õpiväljundid on riiklikul tasandil kirjeldatud ning kavandatud on ka õppeaine sisu ning osaliselt õppemetoodika, siis õpetajal tuleb mõelda, kui palju õpilasel kulub aega iga õpiväljundi saavutamiseks. Õpetajal tuleb tagada õpiväljundite sidusus õppetöö mahu ja õppekorraldusega. Muu sidusus on tagatud põhikooli riikliku õppekava täitmisega.

Kavandamise aluseks on see, kui palju keskmine õpilane suudab kindla ajavahemiku jooksul õppida. Arvestuslik õppeaeg on tundide hulk, mida keskmine õpilane õpiväljundini jõudmiseks eeldatavalt vajab. Arvestuslikku õppeaega mõjutavad õpilase varasemad kogemused, teadmised, oskused jms.

Töömahu arvestamisel tuleb arvesse võtta õpilaste tegevus ja hindamise meetodid. Õpilasele õpiväljundite omandamiseks etteantud ajahulk on määratletud õigusaktidega ning tunnijaotusplaaniga. Üldiselt on õpilase õppetöö koormus vähem kui 8 tundi päevas.

Kavandades peab õpetaja teadvustama, et kunagi ei ole nii palju aega, et õpilane võiks selgeks õppida kõik, mida õpetaja tahab talle õpetada. Tuleb teha kompromisse ja leida kesktee olemasoleva aja ja soovitud tulemuste vahel.

Väljundipõhises õppes toimub õppeprotsessi kavandamine selliselt, et esmalt määratletakse eesmärgid, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada, seejärel kavandatakse, kuidas eesmärkide saavutamist hinnata ja alles seejärel konkretiseeritakse õppesisu ja -meetodid.

Õpetajad planeerivad tööd nii individuaalselt tasandil kui koostöös, et tagada ainevaldkonnasisene lõiming, lõiming teiste õppeainete, üldpädevuste ja läbivate teemadega. Nimetatud lõimingu saavutamiseks teevad õpetajad regulaarseid ühiseminare ja häkatone, vahetavad edukaid praktikaid ning arutavad viise, kuidas tõhustada õppimist.

17.3. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted distantsõppe korral

Kuna õpilastel on õigus saada juhendatud õpet, siis see tähendab, et elektroonilisi lahendusi kasutades ei tohi tekkida olukorda, kus õpilastele üksnes jagatakse õppeülesanded kätte ning määratakse tähtaeg, millal need peavad olema üles laetud nõutud keskkonda. Distantsõppe puhul tähendab juhendatud õpet seda, et õpilastele on antud selged õpijuhised kust, mida ja kuidas õppida, milliseid õpistrateegiaid kasutada, kust leida lisamaterjale ja õppimise tuge. Samuti tuleb anda tagasisidet õppimise kohta, näiteks mis õnnestus hästi, millised olid vead ja millest need võivad olla tingitud ja mida teha selleks, et tehtud vigu parandada ja õpitavast paremini aru saada. Distantsõppe puhul tuleb jälgida, et juhendatud õpet oleks õppetunni ajal tagatud. Õpilasele peab olema tagatud võimalus individuaalseks suhtluspõhiseks juhendamiseks ja tagasisideks.

Hariduslike erivajadustega õpilaste puhul on rangelt soovituslik distantsõpet mitte rakendada. Ei ole distantsõpet soovitatav läbi viia õpilaste suhtes, kellele distantsõpet ei sobi ja kelle õppetulemused võivad distantsõpet tõttu oluliselt langeda. Läbi peab mõtlema, kuidas tagatakse haridusliku erivajadusega lapse õpetamine temale kõige soodsamal viisil. Vähesel iseseisva õppimisoskusega õpilased vajavad juhendatud õppimist. Iseseisva õppimisoskuse arendamiseks on vajalik kontakt täiskasvanuga, et arendada välja iseseisvaks õppimiseks piisavad oskused. Distantsõpet rakendamisel peab tagama õpilastele suurima võimaliku ja vajaliku abi, õpet juhendamise ning toetuse.

18. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

- 1) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse.
- 2) Õpetaja töökava koostatakse käesoleva kooli õppekava ainekavade alusel lähtudes „Põhikooli riiklikus õppekavas“ olevates ainekavades sätestatud põhimõtetest õpetaja- ja kasvatustegevuse kavandamisele ja korraldamisele.
- 3) Aineõpetaja kujundab kooli ainekavade alusel välja töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuundi ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
- 4) Aineõpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- 5) Aineõpetaja töökavad on vormistatud poolaastate kalenderplaanina.
- 6) Aineõpetaja töökavas on õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi. Näidatud on olulisemad alateemad, püstitatud eesmärgid käsitlevad põhimõisted, kasutatavad meetodid/õppetegevus, õppekirjandus jm õppematerjal: oodatavate õpitulemuste kontrollimise viis, vahendid, meetodid ning aeg.

19. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

19.1 Kooli õppekava muutmise algatamine

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides või tuleneb vajadusest ajakohastada, siis algatab kooli õppekava muutmise direktor.

Muudel juhtudel toimub kooli õppekava muutmine direktorile esitatud taotluse alusel, mis tuleb esitada koos põhjendustega. Direktor otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse. Vajadusel

kaasab direktor õppekava muutmise protsessi huvirühmade esindajaid. Ühiselt otsustatakse õppekava uuendamise või täiendamise vajadus kaalutluse alusel.

19.2 Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

Kui direktor on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis kutsub direktor kokku töörühma, kes valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused valmistatakse ette kooskõlas põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikes 3 sätestatuga, mille kohaselt kooli õppekava koostamises osalevad kõik koolis õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud ning vajadusel teised koolitöötajad. Kool kaasab õppekava koostamisse õpilasi ja teiste huvirühmade esindajaid. Kooli õppekava koostamise, rakendamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab direktor.

Kooli õppekava vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

19.3 Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele arvamuse andmiseks

Direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne selle kehtestamist hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele arvamuse andmiseks.

Direktor vaatab saadud arvamused läbi ja otsustab arvamustega arvestamise või mittearvestamise.

Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

19.4 Kooli õppekava kehtestamine

Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 2 kooli õppekava kehtestab direktor.

Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 lõikega 3, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga.

Kui direktor jätab kooli õppekava või selle muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

19.5 Kooli õppekava avalikustamine

Kool avalikustab, tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks paberil.

Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbri ja kuupäevale, millega õppekava muudeti.

LISA KOOLIAINEKAVAD

RAKENDUSSÄTTED

Kooli õppekava jõustub 02.09.2024.